

μιλώ

μιλώ κ. **μιλάω**, ρ. [*μσν.* μιῶ <αρχ. ὀμιῶ (= συναναστρέφομαι)], μιῶ. **1.** εκφωνῶ λόγο: «ποιος μιλάει στο βήμα αυτή τη στιγμή;». **2.** κατέχω μια ξένη γλώσσα: «μιλάς γαλλικά;». **3.** (στη γλώσσα της αργκό) καταδίδω, προδίδω, καρφώνω: «κάποιος μίλησε στην αστυνομία τη δουλειά και μας έπιασαν στα πράσα». **4α.** απρόσ. **μιλάει**, (για τηλέφωνα) κάποιος επικοινωνεί με κάποιον τη στιγμή που καλούμε, η γραμμή είναι κατειλημμένη: «του τηλεφωνώ στο γραφείο του για να του πω κάτι, αλλά συνεχώς μιλάει». **β.** (για πράγματα) είναι πολύ ωραίο, πολύ εντυπωσιακό: «αγόρασε ένα αυτοκίνητο που μιλάει». **γ.** (για είδη ένδυσης ή υπόδησης) δείχνει πάρα πολύ ωραίο, όταν το φοράει κάποιος: «τον είδα να φοράει ένα κουστούμι που μιλάει». **5α.** στο α΄ πλ. πρόσ. του ενεστ. **μιλάμε**, επαναλαμβάνεται συχνά πυκνά σε μια συζήτηση, θέλοντας να δώσει έμφαση κάποιος στα λεγόμενά του: «ήταν μια γυναίκα, μιλάμε, γκομενάρα κι όταν με κοίταξε στα μάτια, μιλάμε, μ' αποτέλειωσε». **β.** δίνει έμφαση σε αυτό στο οποίο αναφερόμαστε: «με ρωτάς αν είναι πλούσιος; Μιλάμε για πολύ χρήμα, αδερφάκι μου!». (Ακολουθούν 122 φρ.)·

- άκου ποιος μιλάει! ή άκουσε ποιος μιλάει! βλ. λ. [ακούω](#)·

- αν είχε στόμα, θα μιλούσε, βλ. λ. [στόμα](#)·

- αν μιλάς στο Θεό, προσεύχεσαι, αν σου μιλάει ο Θεός, έχεις σχιζοφρένεια, βλ. λ. [Θεός](#)·

- αφήνω την καρδιά μου να μιλήσει, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- δε μας μιλάει, είναι θυμωμένος ή μαλωμένος μαζί μας: «απ' τη μέρα που διαφωνήσαμε σοβαρά πάνω σ' ένα θέμα, δε μας μιλάει». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- δε μιλάει, **α.** είναι εχέμυθος: «μπορείς να του εμπιστευτείς οτιδήποτε και να 'σαι σίγουρος πως δε θα μαθευτεί, γιατί δε μιλάει». **β.** είναι βουβός: «μην περιμένεις να σου απαντήσει, γιατί δε μιλάει ο άνθρωπος»·

- δε μιλάμε, είμαστε ψυχραμένοι και αποφεύγουμε ο ένας τον άλλον: «με τον τάδε δε μιλάμε, γιατί πριν από καιρό αρπαχτήκαμε για τα πολιτικά»·

- δε μιλάω με τσιράκια ή δε μιλάω σε τσιράκια, βλ. λ. [τσιράκι](#)·

- εγώ μιλάω ή γαϊδούρι κλάνει; βλ. λ. [γαϊδούρι](#)·

- εγώ μιλώ κι εγώ τ' ακούω, βλ. λ. [εγώ](#)·

- εγώ μιλώ κι εσύ κλάνεις, βλ. λ. [εγώ](#)·

- εγώ μιλώ κι εσύ μας γράφεις ή εγώ μιλώ κι εσύ με γράφεις, βλ. λ. [εγώ](#)·

- ελληνικά σου μιλάω, δε σου μιλάω κινέζικα, βλ. λ. ελληνικά·

- έχει μούτρα και μιλάει! βλ. λ. [μούτρο](#)·

- έχεις παράδες, ξέρεις και μιλάς, βλ. λ. [παράς](#)·

- καλύτερα να μασάς παρά να μιλάς, προτρεπτική ή ειρωνική έκφραση σε κάποιον που υπόσχεται χωρίς φειδώ και δεν μπορεί εκ των υστέρων να πραγματοποιήσει τις υποσχέσεις του: «όταν αρχίζεις να σκορπάς υποσχέσεις δεξιά αριστερά δεν έχεις τελειωμό, γι' αυτό καλύτερα να μασάς παρά να μιλάς για να μη γίνεσαι κάθε τόσο ρεζίλι». Από το ότι, όταν κάποιος τρώει δεν μπορεί ταυτόχρονα και να μιλάει·

- κοίτα ποιος μιλάει! ή κοίταξε ποιος μιλάει! βλ. λ. [κοιτάζω](#)·

- μαζί μιλάμε και χώρια καταλαβαίνουμε, υπάρχει μεταξύ μας τέλεια ασυνεννοησία: «εμείς οι δυο δε θα μπορέσουμε να συνεννοηθούμε ποτέ, γιατί μαζί μιλάμε και χώρια καταλαβαίνουμε»·
- με τον κώλο μιλάμε! βλ. λ. [κώλος](#)·
- μη μιλάς! λέγεται για να δώσουμε έμφαση σε μια άσχημη κατάσταση: «με την εγκληματικότητα που υπάρχει σήμερα στις μεγάλες πόλεις, βγαίνεις το πρωί απ' το σπίτι σου για να πας στη δουλειά σου, και δεν ξέρεις αν θα ξαναγυρίσεις. -Μη μιλάς! || επί δικτατορίας οργίασαν οι χαφιέδες και πολύς κόσμος έφαγε τζάμπα ξύλο. -Μη μιλάς!»· βλ. και φρ. μη μιλάς καθόλου(!)·
- μη μιλάς καθόλου! όχι μόνο δεν πρέπει να παραπονείσαι αλλά πρέπει να είσαι και ευχαριστημένος: «αφού αναγνώρισε το λάθος του και σε αποζημίωσε, μη μιλάς καθόλου!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το φίλε μου ή το φιλαράκι μου ή το δικέ μου· βλ. και φρ. μη μιλάς(!)·
- μη μιλάς πάνω στο χέρι, βλ. λ. χέρι·
- μιλά η καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- μίλα μας και μη μας αγαπάς, λέγεται σε άτομο που είναι θυμωμένο μαζί μας και προσποιείται πως δε μας βλέπει για να μη μας μιλήσει. (Λαϊκό τραγούδι: τα παλιά μεράκια μας ξεχνάς, **μίλα μας και μη μας αγαπάς**)·
- μίλα με γαϊδάρους να γροικάς πορδές, βλ. λ. [γάιδαρος](#)·
- μίλα με κώλους ν' ακούσεις πορδές, βλ. λ. [κώλος](#)·
- μιλάει από καθέδρας, βλ. λ. καθέδρα·
- μιλάει από μόνο του, βλ. συνηθέστ. φωνάζει από μόνο του, λ. φωνάζω·
- μιλάει άσχημα, βλ. λ. άσχημος·
- μιλάει η πείρα, βλ. λ. [πείρα](#)·
- μιλάει με αέρα ή μιλάει μ' έναν αέρα! βλ. λ. αέρας·
- μιλάει με άλλο κεφάλι, βλ. λ. [κεφάλι](#)·
- μιλάει με πολύ ψηλά, βλ. λ. ψηλός·
- μιλάει με τ' άστρα, βλ. λ. [άστρο](#)·
- μιλάει με τα χέρια του στις τσέπες, βλ. λ. τσέπη·
- μιλάει με τη μύτη, βλ. λ. μύτη·
- μιλάει με την μπάλα, βλ. λ. [μπάλα](#)·
- μιλάει με τον εαυτό του, βλ. λ. εαυτός·
- μιλάει όμορφα, βλ. λ. [όμορφος](#)·
- μιλάει πάνω σου! (για ενδύματα) δείχνει πάρα πολύ ωραίο καθώς το φοράς και σε κολακεύει πάρα πολύ: «μιλάει πάνω σου αυτό το κοστούμι!»·
- μιλάει πάνω στο χέρι, βλ. λ. χέρι·

- μιλάει πολλά, βλ. λ. πολύς·
- μιλάει στην καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- μιλάει στην ψυχή μου, βλ. λ. ψυχή·
- μιλάει στον ύπνο του, βλ. λ. ύπνος·
- μιλάει το κρασί, βλ. λ. κρασί·
- μιλάει το ποτό, βλ. λ. ποτό·
- μιλάει το ποτό, βλ. λ. ποτό·
- μιλάει το τηλέφωνο, βλ. λ. [τηλέφωνο](#)·
- μιλάει το τραπέζι, (στη γλώσσα του χαρτοπαιγνίου), βλ. λ. τραπέζι·
- μιλάει το χρήμα, βλ. λ. χρήμα·
- μιλάει φρόνιμα, βλ. λ. φρόνιμος·
- μιλάμε άλλη γλώσσα, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- μιλάμε για την κατσαρόλα και δεν ξέρουμε ακόμα τι φαγητό θέλουμε να κάνουμε, βλ. λ. κατσαρόλα·
- μιλάμε ή βήχουμε; βλ. φρ. μιλάμε ή κλάνουμε(;)·
- μιλάμε ή κλάνουμε; **α.** έκφραση με την οποία επιβεβαιώνουμε στο συνομιλητή μας ότι μιλάμε πολύ σοβαρά: «δηλαδή θα με βοηθήσεις; -Μιλάμε ή κλάνουμε;». **β.** (ως απορία ή και ενοχλημένα) μιλάμε επιτέλους σοβαρά(;)· «πες μου σε παρακαλώ, για να ξέρω κι εγώ, μιλάμε ή κλάνουμε;». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *μα καλά* ή το *μα τώρα* ή το *τώρα*·
- μιλάμε ή τραγουδάμε; βλ. φρ. μιλάμε ή κλάνουμε(;)·
- μιλάμε με τα μικρά μας ονόματα, βλ. λ. όνομα·
- μιλάμε την ίδια γλώσσα, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- μιλάνε με τα μάτια, βλ. λ. [μάτι](#)·
- μιλάνε όλοι, μιλάνε κι οι κώλοι! βλ. λ. [κώλος](#)·
- μιλάνε τα λεωφορεία, μιλάνε και τα πατίνια! βλ. λ. [λεωφορείο](#)·
- μιλάνε τα μάτια του, βλ. λ. [μάτι](#)·
- μιλάς σοβαρά; ή μιλάς στα σοβαρά; βλ. λ. σοβαρός·
- μίλησαν τα όπλα, βλ. λ. όπλο·
- μίλησε με την τύχη του, βλ. λ. τύχη·
- μιλάω μ' ανοιχτά χαρτιά, βλ. λ. χαρτί·

- μιλώ αβέρτα, βλ. λ. αβέρτα·
- μιλώ ακαταλαβίστικα, βλ. λ. ακαταλαβίστικα·
- μιλώ αλαμπουρνέζικα, βλ. λ. [αλαμπουρνέζικα](#)·
- μιλώ ανοιχτά και ξάστερα, βλ. λ. ανοιχτός·
- μιλώ απλά ελληνικά, βλ. λ. ελληνικά·
- μιλώ από μέσα μου, βλ. λ. μέσα·
- μιλώ από πείρα, βλ. λ. [πείρα](#)·
- μιλώ αρμένικα, βλ. λ. [αρμένικος](#)·
- μιλώ για την πάρτη μου, βλ. λ. πάρτη·
- μιλώ ελληνικά, βλ. λ. ελληνικά·
- μιλώ έξω απ' τα δόντια, βλ. λ. [δόντι](#)·
- μιλώ έξω απ' το στόμα, βλ. λ. [στόμα](#)·
- μιλώ καθαρά και ξάστερα, βλ. λ. καθαρός·
- μιλώ καλά; βλ. λ. καλός·
- μιλώ κινέζικα, βλ. λ. κινέζικα·
- μιλώ με απλή γλώσσα ή μιλώ σε απλή γλώσσα, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- μιλώ με μάσκα, βλ. λ. [μάσκα](#)·
- μιλώ με τη γλώσσα της λογικής, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- μιλώ με την καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- μιλώ με το γάντι, βλ. λ. [γάντι](#)·
- μιλώ με το σεις και με το σας, μιλώ με πολύ μεγάλη ευγένεια: «από μικρός έχω μάθει να μιλώ με το σεις και με το σας»·
- μιλώ μεσ' απ' τα δόντια μου, βλ. λ. [δόντι](#)·
- μιλώ μέσα μου ή μιλώ από μέσα μου, βλ. λ. μέσα·
- μιλώ μονάχος, βλ. λ. μονάχος·
- μιλώ μόνος, βλ. λ. [μόνος](#)·
- μιλώ μπροστά σ' άδεια καθίσματα, βλ. λ. κάθισμα·
- μιλώ ντόμπρα, βλ. λ. [ντόμπρος](#)·

- μιλώ ντόμπρα και σταράτα, βλ. λ. [ντόμπρος](#).
- μιλώ ορθά κοφτά, βλ. λ. ορθά.
- μιλώ ρωμαίικα, βλ. λ. ρωμαίικος.
- μιλώ σε ντουβάρι, βλ. λ. ντουβάρι.
- μιλώ σπαθί, βλ. λ. [σπαθί](#).
- μιλώ σοβαρά ή μιλώ στα σοβαρά, βλ. λ. σοβαρός.
- μιλώ σταράτα, βλ. λ. σταράτος.
- μιλώ στο βρόντο, βλ. λ. βρόντος.
- μιλώ στο τηλέφωνο, βλ. λ. [τηλέφωνο](#).
- μιλώ στον αέρα, βλ. λ. αέρας.
- μιλώ στον τοίχο, βλ. λ. [τοίχος](#).
- μιλώ τη γλώσσα της αλήθειας, βλ. λ. [γλώσσα](#).
- μιλώ τίμια κι άγια, βλ. λ. άγιος.
- ξέρει και μιλάει, βλ. λ. [ξέρω](#).
- όποιος μιλήσει και λαλήσει, γαιδάρου κώλο θα φιλήσει, βλ. λ. [γίδαρος](#).
- όταν μιλάς (για κάποιον ή για κάτι), να πλένεις πρώτα το στόμα σου, βλ. λ. [στόμα](#).
- όταν μιλάει, σε κοιτάζει στα μάτια, βλ. λ. [μάτι](#).
- ούτε μιλάει ούτε λαλάει, βλ. λ. ούτε.
- σαν να μιλάω στον τοίχο, βλ. λ. [τοίχος](#).
- πριν μιλήσεις, να βουτάς τη γλώσσα σου στο μυαλό, βλ. λ. [γλώσσα](#).
- στο σπίτι του κρεμασμένου δε μιλάνε για σκοινί ή στου κρεμασμένου το σπίτι δε μιλάνε για σκοινί, βλ. λ. [σπίτι](#).
- στόμα να 'χε, θα μιλούσε, βλ. λ. [στόμα](#).
- τα μιλήσαμε, έχουμε κουβεντιάσει από πριν, έχουμε συνεννοηθεί εκ των προτέρων: «μπορείς να πας και να του ζητήσεις ό,τι θέλεις, γιατί τα μιλήσαμε χτες που συναντηθήκαμε». (Λαϊκό τραγούδι: *Δευτέρα τα μιλήσαμε, Τρίτη τα κρυφοψήσαμε, Τετάρτη φιληθήκαμε, Πέμπτη στεφανωθήκαμε*).
- τα μιλώ, **α.** γνωρίζω, κατέχω μια ξένη γλώσσα: «τα μιλάς τα σερβικά; || τα μιλάς τα βουργάρικα». **β.** (για μπαρμπούτι ή για χαρτοπαίγνιο) μου έρχεται κάθε φορά η ζαριά ή το φύλλο που μου ταιριάζει απόλυτα: «τα μιλάς, ρε παιδάκι μου, και σου 'ρχονται πάντα τα φύλλα που χρειάζεσαι!».
- το πράγμα μιλάει από μόνο του ή το πράγμα μιλάει μόνο του, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).

- του μιλώ, του εξηγώ, του αναλύω πώς έχει μια κατάσταση, μια υπόθεση, του δίνω εξηγήσεις: «αν δεν του μιλήσεις, πώς θέλεις να ξέρει ο άνθρωπος ότι θέλεις τη βοήθειά του;». (Λαϊκό τραγούδι: είμαι παιδάκι τσίφτικο κι εγώ θα καθαρίσω, μη μου χαλάς τα κέφια σου, θα 'ρθω μέσα στ' αδέρφια σου εγώ να **τους μιλήσω**).

- του μιλώ σαν ίσος προς ίσο, βλ. λ. [ίσος](#).

- τώρα μιλάει με άλλο κεφάλι, βλ. λ. [κεφάλι](#).

- φταίω εγώ που μιλώ με τον πισινό μου, βλ. λ. [πισινός](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας